

Et efterår i klimaets tegn

Vi kommer ikke uden om det. Der står klima på dagsordenen her i efteråret. Nu er det selvfølgelig ikke nyt, at Green Cities arbejder – og arbejder hårdt for at fremme bæredygtigheden. Og at klimaindsatsen blot er en del af det vigtige arbejde for at skabe et grønnere samfund. Det er til gengæld et vigtigt arbejde og jeg er stolt over at erfare, hvad der rører sig rundt om i medlemskommunerne.

Der er virkelig tryk på. I Ballerup er 20 familier gået i gang med at kigge på egne vaner og uvaner og gøre en indsats som klimaambassadører. 60 albertslundere deltog medio september i Klimakommissionens workshop og 19. oktober åbner det nye spændende miljøvidenscenter, Gate 21 i Albertslund – med hele 35 partnere, som hver for sig og sammen vil optimere klima- og miljøindsatsen. Når det regner på præsten, drypper det som bekendt på degnen, så Green Cities vil også kunne drage benefit af arbejdet i Gate 21.

Green Cities er også tæt på at få en samarbejdsaftale i hus med Transportministeriet, så vi sammen kan finde løsninger på transportens klimaproblemer. Da, der også er puljer med penge til rådighed, som vi kan søge, så er chancen desto større for, at der også kommer gode resultater ud af samarbejdet.

Særkendet for Green Cities er, at vi hvert år lader os revidere af et eksternt firma – for at vurdere om vi flytter os i den rigtige retning. Dvs. fremad. Til det formål har vi fået en ny samarbejdspartner: DS Certificering, som går i gang med revisionen her i oktober. Så tag godt imod dem.

Møder i cyberspace er fremtiden – ikke mindst når vi skal tænke klimarigtigt og spare de lange transporter på tværs af landet. Og Klimaarbejdsgruppen sender sin klare anbefaling til, at flere arbejdsgrupper tager den mødeform i brug. I hvert fald indimellem.

Og ellers så lader vi alle op til efterårets store møde: Efterårskonferencen, som finder sted i Herning 21. og 22. oktober.

Efterårskonferencen vil også stå i klimaets tegn, ligesom der bliver sat fokus på klima og sundhed og være forskellige workshops og studieture. Efterårskonferencen er også stedet, hvor sløret bliver løftet for, hvem der skal have årets Green Cities-pris. Der er kommet 8 gode indstillinger, så priskomiteen får sit at se til, når de skal i gang med at vælge mellem de spændende forslag.

Jeg ønsker alle god læselyst med dette nummer af Green News – og vel mødt til Efterårskonferencen. Vi glæder os til at være sammen med jer!

Finn Stengel Petersen

I OKTOBER KAN DU BL.A. LÆSE:

S1 Formandens leder...

S3 Miljø og partnerskaber...

S6 Mange små skridt...

S8 Nye revisorer...

S2 Albertslundere hjælper Klimakommissionen

S5 Trafikkens klimaproblemer...

S7 Miljøprisen 2009...

S9 Cyberspace...

Albertslundere hjælper Klimakommissionen

60 engagerede albertslundere deltog i Klimakommissionens workshop – og bidrog til arbejdet med at udvikle nye indsatsområder og gode ideer til et bedre klima.

AF JANUS ENEMARK NISSEN, Albertslund

Hvordan skal Danmark blive uafhængig af kul, olie og gas? Det gav ca. 60 albertslundere deres bud på, da de medio september hjalp regeringens klimakommission ved en klimaworkshop. Workshoppen var den femte af i alt 11, som Klimakommissionen holder rundt omkring i landet i bestræbelserne på at blive inspireret til den rapport, som kommissionen arbejder på - en rapport der kommer til næste år.

Flere hundrede nye idéer og 60 engagerede borgere, erhvervsfolk, politikere m.fl. Det var udbyttet af Klimakommissionens workshop i Albertslund. Gennem 5 timer blev deltagerne guidet gennem forskellige værksteder for at udvikle nye idéer og indsatsområder til brug for Klimakommissionens arbejde.

Og idéerne var mange. Alt fra nye finansieringsformer for klimavenlig teknologi, nye miljøundervisningsformer og klimasmarte transportløsninger til en omlægning af skattesystemet fra beskatning af arbejdskraft til beskatning af råstoffer og en indførelse af CO₂-belastning som ny møntfod til betaling af produkter og ydelser. Alt i alt var der god energi i Albertslund - en energi som Klimakommissionen forhåbentlig kan bruge positivt i sin rapport.

Dagcenterleder på Albo omsorgscenter, Stine Schou Petersen, spiller aktivt med i bestræbelserne på at hjælpe Klimakommissionen med et Danmark, der er uafhængig af kul, gas og olie.

” Workshoppen var den femte af i alt 11, som Klimakommissionen holder rundt omkring i landet.

Formanden for Regeringens klimakommission, Katherine Richardson, byder velkommen.

Miljø og partnerskaber er vejen frem i Albertslund

Mandag den 19. oktober er der officiel åbning af et miljøvidenscenter i Albertslund – med fokus på at finde de rigtige grønne løsninger.

AF KENNETH LØVHOLT, Gate 21

De danske kommuner står overfor for nogle meget store udfordringer indenfor klimaløsninger og energibesparelser i de kommende år. Hvis de skal løses, skal der tænkes i nye løsninger og gås nye veje.

Partnerskab mellem kommuner, private virksomheder og videninstitutioner er et vigtigt redskab, når kommunerne skal finde grønne løsninger på fremtidens udfordringer indenfor klima, energi og miljø.

"I Albertslund Kommune har vi gennem årene haft rigtig gode erfaringer med at indgå partnerskaber med private virksomheder og forskningsinstitutioner, når vi skal finde nye løsninger", siger Miljø- og teknikkdirektør, Niels Carsten Bluhme.

Niels Carsten Bluhme fortæller som eksempel, hvordan Albertslund Kommune for 2 år siden indgik et partnerskab med blandt andet Phillips, DTU Fototeknik, DONG Energy og Odgård Design om at udvikle en ny LED lampe til uden-dørsbelysning.

Partnerskabet betød, at Albertslund fik udviklet en helt ny lampe baseret på LED teknologi, hvor strømforbruget er halveret, mens lysmængden på gaden er forøget. Samtidig

er vedligeholdelsen af lamperne blevet reduceret til en tredjedel i forhold til de eksisterende gadelamper.

Gate 21

De gode erfaringer med partnerskaber fik Albertslund Kommune til at gå sammen med en kreds af partnere om at skabe et center for partnerskaber, der skal udvikle nye projekter inden for klima-, energi- og miljøområdet. Gate 21 åbnede med eget sekretariat 1. september 2009 og de 23 partnere er af nogle af landets mest ambitiøse og kompetente spillere på klima og energiområdet; heriblandt fem kommuner på Vestegnen, DTU, tre boligselskaber, forskningsinstitutioner, rådgivende ingeniørvirksomheder, arkitektvirksomheder, entreprenører, forsyningsselskaber og materialeleverandører. Gate 21 drøfter partnerskab med Ballerup Kommune og Københavns Kommune er i øjeblikket ved at overveje et partnerskab af Gate 21.

Gate 21's første store projekt er Plan C, der frem til 2013 skal arbejde med nye løsninger indenfor energirigtig renovering af almennyttigt boligbyggeri og kommunale bygninger. Her vil 36 partnere udvikle, afprøve og demonstrere nye løsninger i et projekt med et samlet budget på 40 mio. kr., hvoraf Vækstforum Hovedstaden dækker kr. 30 mio.

>> FORTSÆTTES NÆSTE SIDE

Centerchef Jacob Lundgaard.

>> FORTSÆTTELSE

Miljøtænkning og partnerskaber

Synergien i samarbejdet mellem de 36 partnere er et af kernepunkterne i Plan C projektet. Selvom kommunerne og de private virksomheder sidder på hver sin side af bordet i et konkret renoveringsprojekt, så er der også et stort sammenfald i interesser, når man kigger på miljøløsninger generelt.

”Kommunerne repræsenterer et potentielt meget stort marked for nye energiløsninger indenfor for eksempel byggeri, transport og forsyning. Kommuner, private virksomheder og videninstitutioner har en fælles interesse i at forvandle det kommunale marked til et eksperimentarium for udvikling af morgendagens løsninger på klima- og energikrisen”, siger Jacob Lundgaard, centerchef i Gate 21, og fortsætter ”Partnerskaberne kan fremtidssikre de kommunale investeringer og samtidig være et springbræt, der hjælper danske virksomheder i front på et ekspanderende globalt marked for klima- og energiløsninger”.

” Partnerskab mellem kommuner, private virksomheder og videninstitutioner er et vigtigt redskab, når kommunerne skal finde grønne løsninger på fremtidens udfordringer indenfor klima, energi og miljø.

GREEN KEY

De store muligheder i partnerskaber er også emnet for Green Key konferencen, der afholdes 19. oktober, som en del af Plan C projektet. Konferencen sætter fokus på strategiske partnerskaber på tværs af det offentlige, den private sektor og forskning - med særligt fokus på klima, energi og miljø. Da Green Key er en del af Plan C, er deltagelse i konferencen gratis.

I forlængelse af Green Key konferencen holder Gate 21 åbningsreception for alle eksisterende og nye interesserede.

Læs mere om Green Key på www.gate21.dk/GreenKey

Grønt partnerskab med Transportministeriet

Green Cities-kommunerne og Transportministeriet forbereder et tættere samarbejde om trafikens klimaproblemer.

AF KRISTOFFER KEJSER, Albertslund

På Green Cities forårskonference i Albertslund blev der indgået en aftale om grønt partnerskab med Transportministeriet. Den aftale har Green Cities fulgt op på med et nyt møde i Transportministeriet i august. Her præsenterede repræsentanter for Green Cities en række idéer til oplagte samarbejdsområder mellem Green Cities og ministeriet. Emnerne indeholdt blandt andet forslag om forsøg med elbiler, alternative brændstoffer i den kollektive trafik, mobilitetskort i Green Cities kommunerne og udvikling af en certificeringsordning for "Grønne Transportkommuner".

Samarbejdet bliver forankret i Center for Grøn Transport under Færdselsstyrelsen. Centeret fik i forbindelse med aftalen om en grøn transportpolitik afsat 284 mill. kr. til forskellige grønne trafiktiltag.

På mødet i Transportministeriet blev det aftalt, at centerleder Niels-Anders Nielsen ultimo september vender tilbage til Green Cities med 2-3 konkrete samarbejdsområder, som derefter skal udvikles. Herefter skal det videre arbejde organiseres i Green Cities, med henblik på at få størst muligt udbytte af det kommende samarbejde.

Elbiler er miljøbesparende og medarbejderne i Herning er meget glade for deres nye Prius.

Mange små skridt kan til sammen gøre en stor forskel

20 husstande i Ballerup er gået aktivt ind i indsatsen for et bedre klima – dels på egen matrikel dels som klimaambassadører.

AF ANETTE NIELSEN KOLLITS, Bæredygtig By, Ballerup

Vi har alle indflydelse på klimaet og kan derfor gøre en forskel. Ballerup Kommune ønsker at påtage sig et ansvar og være med til at forbedre klimaet. Ballerup har derfor sat fokus på kommunens eget ressourceforbrug og sat sig nogle klimamål.

Men dette er ikke nok. Virksomheder og borgere står for en stor del af den samlede klimapåvirkning. Mange år som grøn kommune og et fokus på borgerinddragelse har lært os, at samarbejde mellem borgerne og kommunen er nødvendigt for at udvikle nye handlingsmønstre og skabe resultater.

Ballerup Kommune annoncerede derfor efter husstande, der havde mod på over 5 måneder at gøre en ekstra indsats for at se, hvor langt deres forbrug kan bringes ned. 20 husstande blev udvalgt og inviteret til at deltage, så de udgør en slags mini-Ballerup. Holdet består af store og små familier, børn, unge, gamle og enlige. Deltagerne bor i parcelhuse, lejligheder og andelsboliger.

Husstandene har fået foretaget en energigennemgang af et lokalt ingeniørfirma og har efterfølgende valgt et indsatsområde, de vil arbejde særlig meget med. De 4 indsatsområder er transport, kost, vand og el. Husstandene har fået udleveret en startpakke med hjælpværktøjer til at nedbringe deres ressourceforbrug. Derudover vil husstandene få tilført yderligere værktøjer til afprøvning inden for indsatsområderne.

Projektets hjemmeside er www.ballerup.dk/klimatest og vil løbende blive opdateret med gode spareråd og videodagbøger om, hvordan det er at deltage i den store klimatest. Alle borgere kan deltage sideløbende med de 20 husstande og sammenligne deres besparelser på projektets hjemmeside.

Fra borger til borger

De husstande, der har transport som indsatsområde, afholdt den første af fire events på gågaden foran Ballerup Bibliotek. Her delte de gratis elspareskinner ud til Ballerups borgere. Det udviklede sig til en livlig diskussion blandt

De meget engagerede klima-familier i Ballerup

borgerne om, hvordan der bedst spares på ressourcerne og om Ballerup Kommunes grønne politik. Ved samme event fik fire af husstandene sat en cykeldynamo på en af deres cykler. Dynamoen kan bl.a. oplade mobiltelefon, mp3 afspiller og digitalkamera. Målet er at spare på strømforbruget til fordel for en reduktion af CO₂ udledningen. Ligeledes blev der talt varmt for delebilsordningen.

Efterfølgende har klimafamilierne sammen med Ballerups borgmester delt elspareskinner ud foran Måløv og Skovlunde Bibliotek, hvor indsatsområderne kost og vand var i fokus. De familier, der har el som primært indsatsområde, skal sammen med borgmesteren dele elspareskinner ud i oktober måned.

Bliv vanebryder

De målinger, husstandene har forpligtiget sig til at foretage, bliver registreret i skemaer. Til sidst regner vi ud, hvor meget CO₂ der reduceres, hvis alle borgere i Ballerup gør, som de 20 husstande.

Otte kandidater til Miljøprisen

Da tidsfristen udløb 11. september var der kommet 8 indstillinger til Green Cities-prisen 2009. Alle af en særdeles høj kvalitet, så der bliver kamp til stregen – og noget at tage stilling til, når Priskomiteen træder sammen fredag 2. oktober i København.

AF HANNE ELLGAARD, Green Cities-sekretariatet

Indstillet i år er:

Albertslund:

Gate 21 – den nye Miljøvidenspark, som officielt slår dørene op 19. oktober.

Allerød:

Spildopmagerne i Allerød, som gennem 35 år har haft fokus på affaldsindsamling.

Ballerup:

Ting taler – børn, klima og skraldekunst

Den store klimatest – hvor 20 familier er i gang med at ændre klimavaner og være klimaambasadorer

Herning:

Klimalandsby Studsgård – hvor 250 indbyggere står sammen om at gøre landsbyen klimavenlig

Klimanetværk Herning – et netværk af offentlige, private, foreninger, virksomheder, der samarbejder om at give klimaet en hånd

Kolding:

Laboratorie for Design og Bæredygtighed – som kobler design og bæredygtighed og stiller skarpt på en miljørigtig og etisk forsvarlig tekstilproduktion

København:

Climate Street – hvis formål er at omdanne Jernbane Alle i Vanløse til en grøn handelsegade

Årets Green Cities-pris bliver uddelt på efterårskonferencens 2. dag, dvs. torsdag 22. oktober.

Prisen er på 50.000 kr.

DE TRE DOMMERE ER:

Direktør Rene la Cour Sell,
Danmarks Naturfredningsforening,

Kontorchef Søren Bukh Svenningsen,
Miljøstyrelsen

Jeff Huntington,
Det europæiske Miljøagentur

Prisen 2008 gik bl.a. til H₂College Herning, som fik prisen overrakt af Søren Bukh Svenningsen, Miljøstyrelsen

Nye revisorer i Green Cities

Green Cities adskiller sig fra andre miljøsamarbejder ved, at der bliver holdt en årlig ekstern revision for at se om samarbejdet flytter sig i den rigtige retning.

AF HANNE ELLGAARD, Herning, Green Cities-koordinator

Revision skal der til for at konstatere, om medlemskommuner i Green Cities lever op til de fælles mål og at vi rykker på bæredygtighedsindsatsen.

Den opgave er fremover lagt i hænderne på DS Certificering, som vandt forårets udbudsrunde på revision af Green Cities-kommunerne.

Selv om hver kommune selv betaler for "sin" revision har udbuddet været kørt samlet efter EU-reglerne - med bistand fra Kolding Kommunes indkøbs- og udbudschef Karsten Andrup. Desuden er der ad hoc nedsat en Udbudsgruppe bestående af: Ole Stokholm Lauridsen, Kolding, Jane Svanborg Pedersen, Herning og Hans Christian Christiansen, København.

Udbudsgruppen og kommunekoordinatorerne har efterfølgende haft møde med DS Certificering for at få fastlagt retningslinjerne for revisionen. Den enkelte medlemskommune er herefter gået i gang med at arbejde tidsplaner mv. lokalt for revisionen.

Revisionen går i gang efter efterårsferien og hver kommune får en fast revisor. DS har fordelt revisorerne på følgende måde:

Herning Kommune

Anette List Svane, ledende auditor. Hun er desuden faglig ansvarlig og koordinator for Green Cities-revisionsprojektet

Fredericia og Kolding kommuner

Marianne Truelshøj, ledende auditor

Allerød og Københavns kommuner

Torben Melcher, ledende auditor

Albertslund og Ballerup kommuner

Steen Christian Larsen, ledende auditor

Aftalen med DS er, at der bliver foretaget en evaluering efter første revisionsrunde.

*Anette List Svane,
Herning kommune*

*Marianne Truelshøj,
Fredericia og Kolding
kommuner*

*Torben Melcher,
Allerød og Københavns
kommuner*

*Steen Christian Larsen,
Albertslund og Ballerup
kommuner*

Klima-arbejdsgruppen er gået i Cyberspace

Arbejdsgruppen har været forsøgskanin for webmøder – og evalueringen er klar: Det er en god ide til kortere møder.

AF LINE THASTUM, grøn guide, Herning

Teknik er en svær størrelse. Den kan drille. Men efter en indlæringsstid, skift af webværktøj og lidt sparring med lokale IT-afdelinger var klima-arbejdsgruppen klar ved skærmen – og til projekt "Webmøder".

Der har været holdt 2 af slagsen og evalueringen er klar: Det ser ud til, at der er mange muligheder i webmøder, såsom at skrive på fælles dokumenter, se på de samme hjemmesider osv. Og anbefalingen til andre Green Cities-arbejdsgrupper er helt klar en anbefaling af den digitale mødeform, da den samtidig er hurtig, praktisk og klimavenlig.

Klima-arbejdsgruppen peger dog på, at det også er vigtigt indimellem at mødes live. Så det er ikke et enten eller, men et både og. Fx er der grænser for, hvor lange webmøder, man kan holde, da det er hårdt at se på skærmen og have høretelefoner på så længe. To timer er nok maksimum, og klimagruppen anbefaler, at der bliver holdt en pause midtvejs.

Andre praktiske ting er også vigtige. Som at have en mødeleder, der har styr på de digitale redskaber, der er til rådighed. Det er også en god ide at sidde i et rum uden andre medarbejdere, så man ikke forstyrres. Telefonen skal også helst være "langt væk".

Grøn Guide, Line Thastum, Herning, mødes med klimagruppen i cyberspace

Civilingeniør Bjarne Kallesø, Herning Kommunes affaldsweb har været sparringspartner på forsøget. Og Bjarne er også klar med råd og vejledning til andre Green Cities-arbejdsgrupper, der gerne vil i gang med webmøder.

Embedsmandsgruppen har evalueret projekt webmøder og kan kun anbefale grupperne at gå i gang. Alle kommuner er parat til at dække de udgifter, der er til webkameraer til indkøb af Webex-programmet, ligesom Green Cities vil dække den årlige abonnementsudgift.

Så hvem ved, hvornår vi mødes i cyberspace! Systemet kan jo også bruges til andre ad hoc-sammenrend.

” Det ser ud til, at der er mange muligheder i webmøder, såsom at skrive på fælles dokumenter, se på de samme hjemmesider osv.